

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref
200806828-/HAG

Vår ref
2009/10-MOR

Dato
02.03.2009

Høring - Forslag om en felles database for vitenskapelig publisering - Norsk Vitenskapsindeks (NVI)

Vi viser til brev fra departementet 12.12.08 vedlagt rapport som foreslår etablering av en felles database for vitenskapelig publisering for universiteter, høyskoler, helseforetak og forskningsinstitutter (NVI).

Universitetet i Bergen støtter rapportens konklusjon og anbefaling om en felles database for universitetene og høyskolene, helsesektoren og instituttsektoren. Dette vil kunne gi et svært godt verktøy for forskningsdokumentasjon på tvers av sektorene. I tillegg har vi følgende supplerende kommentarer:

Internasjonalt blir områdene biblioteksystemer, forskningsdokumentasjon og (åpne) institusjonsarkiv sett mer i sammenheng, for eksempel under felles brukergrensesnitt. Brukernes behov for enkle systemer og prinsippet om at referanser kun legges inn en gang er drivende for dette. Vi ser det derfor som svært viktig å få etablert gode og relevante retningslinjer for en nasjonal informasjonsarkitektur. Relevante IT-systemer innenfor dette domenet må ses i sammenheng. De forskjellige systemene som brukes for dokumentasjon av forskning, det gjelder referansedata og metadata og fulltekst systemer, må fungere godt sammen og gi et samlet bilde av en nasjonal infrastruktur.

1. I rapporten om Norsk Vitenskapsindeks foreslås det at NVI/Databasen bør inngå i et felles nasjonalt system for forskningsinformasjon som utvikles på grunnlag av eksisterende løsninger i universitets- og høyskolesektoren. Etter vår mening bør dette systemet og utviklingen av NVI ses i sammenheng med den videre utviklingen av BIBSYS, Open Access (institusjonsarkiv), og spørsmålet om nasjonale lisenser. NVI bør videre også kunne ses i sammenheng med lagring av forskningsdata (primærdata) i Norge. Det bør blant annet vurderes hvor mange ulike uavhengige forvaltningsorgan det er ønskelig å ha innenfor dette området.
2. Primær oppgaven for NVI blir å sørge for at det er den vitenskapelige produksjonen som skal reflekteres i databasen. For å sikre kvaliteten må det være etablert vanntette skott mellom det som er vitenskapelig og det som ikke oppfyller slike kriterier.

3. Det savnes rapporter som gir anledning til å sammenligne fag- og disipliner på tvers av institusjoner. Dette finnes hverken i FRIDA eller i DBH i dag. Dette er derfor et område som bør prioriteres høyt når NVI etableres, og brukervennligheten må tas i betraktning slik at personer som til vanlig ikke arbeider med NVI lett kan søke seg frem til de rette rapportene.

Informasjon om publikasjoner og kompetanse er også viktige elementer i den formidlingen institusjonene yter for sine målgrupper, særlig via webbaserte systemer. Det bør følge naturlig å kartlegge ønsker og behov for brukergrupper av denne informasjonen utenfor sektoren. Det er derfor viktig at informasjon som legges i databasen må gjøres tilgjengelig for den enkelte institusjon gjennom eksporter i standardformater.

Det vises for øvrig til vedlagt brev fra styret for FRIDA i anledning høringen. Universitetet i Bergen støtter hovedpunktene i dette brevet, med de tillegg som kommer frem av vår egen uttalelse.

Med hilsen

Kari Tove Elvbakken

Hilde Hvidsten Bretvin

Vedlegg:

Høringsuttalelse fra styret for Frida, datert 12.01.09

Frida

Til: NTNU
UiB
UiO
UiT

Fra: Styret for Frida

Blindern, 12.1.2009
AFS/GCL

Kommentarer til høringen om etablering av en felles database for registrering av publikasjoner

Styret for Frida er høringsinstans for innstillingen om etablering av en felles database for vitenskapelig publisering. Styret har behandlet saken på møte 16. desember 2008, og konkluderte med at styret i første omgang vil lage en felles uttalelse som oversendes de fire eierinstitusjonene: NTNU, UiB, UiO og UiT. Styret er opptatt av å representere eierne på en god måte. Vi ber derfor om å få tilbakemelding dersom de fire eierinstitusjonene har synspunkter som på vesentlige punkt avviker fra det styret gir uttrykk for i denne henvendelsen.

Den store utfordringen før en kom fram til en anbefalt løsning, har vært knyttet til problemstillingen rundt eierskap og ansvar for kvaliteten på egne data på den ene siden og ønsket om å få til felles registrering av forskningsdata på tvers av institusjoner på den andre siden. Med den foreslåtte omstrukturering av Frida med lokale og globale data er dette spørsmålet løst.

Styret for Frida slutter seg til at Frida med en del videreutvikling kan dekke de behov som er skissert i rapporten. Rutinene for registrering av data må endres slik at publikasjoner som er knyttet til flere institusjoner, bare kan registreres en gang. Dette vil imøtekomme et ønske fra blant annet våre medisinere om at felles publikasjoner for flere institusjoner bare skal registreres en gang.

Styret ser det som en fordel at brukergrensesnittet for institusjonenes forskere endres minst mulig. Institusjonene må samordne seg med felles registreringsfrister og rutiner. Dette kan bli en utfordring i startfasen, men når rutinene er på plass og innarbeidet, vil det være mange fordeler knyttet til en slik løsning. Dataene vil være enkelt tilrettelagt for analyser og statistikker på tvers i hele forskningsnorge. Felles rutiner vil også i stor grad bidra til god datakvalitet.

Frida har etter hvert blitt et sentralt og viktig informasjonssystem for eierinstitusjonene. Systemet er et kraftfullt verktøy med tanke på både profilering og som informasjonsverktøy om institusjonens forskningsaktivitet. Institusjonene er nå blitt klar over at gjenbruk av Frida data i ulike sammenhenger har et stort potensial både med hensyn til økonomiske innsparinger og datakvalitet. Bruk av Frida data i lokale websider er et eksempel som det er stor interesse for.

Innføringen av Frida ved institusjonene har vært et stort løft. Styret er derfor svært fornøyd med at konklusjonen i innstillingen anbefaler at det bygges videre på Frida.

Selv om innstillingen først og fremst fokuserer på NVI-delen, slås det fast at dette må være en del av et større system. Styret er fornøyd med denne anbefalingen da den muliggjør at institusjonen får en samlet oversikt over sine forskningsaktiviteter, og den enkelte forsker kan forholde seg til ett system for å registrere etterspurte data og for å få disse presentert.

Frida bygger på en solid og fleksibel datamodell. Dette gjør det enklere å endre systemet over tid på en strukturert og grundig måte. Systemet må kunne utvikle seg etter som nye behov dukker opp. Fremtiden vil endres, nye behov og ny teknologi muliggjør ny funksjonalitet osv.

Kunnskapsdepartementet har bedt høringsinstansene om å kommentere det enkelte punkt i anbefalingene. Styrets kommentarer til det enkelte punkt følger under.

Utdrag fra rapporten står i kursiv. Styrets kommentarer i vanlig skrift.

Sammendrag og anbefalinger

Arbeidsgruppen anbefaler at vitenskapelig publisering ved universiteter, høyskoler, helseforetak og forskningsinstitutter dokumenteres i en felles database. Databasen bør inngå i et felles nasjonalt system for forskningsinformasjon som utvikles på grunnlag av eksisterende løsninger i universitets- og høyskolesektoren. I rapporten gis en rekke konkrete anbefalinger om nødvendige endringer av eksisterende løsninger. På et mer overordnet nivå er dette arbeidsgruppens konklusjoner:

- *Arbeidsgruppen anbefaler at det etableres en felles database for dokumentasjon av vitenskapelig publisering i Norge. Databasen skal i første omgang kunne benyttes av universiteter og høyskoler og av institusjoner i instituttsektoren og i helsesektoren. Databasen og de organisatoriske og administrative systemene rundt denne benevnes Norsk vitenskapsindeks (NVI).*

Styret slutter seg til denne konklusjonen og mener at Frida er et godt utgangspunkt for en slik felles database.

- *Arbeidsgruppen anbefaler at alle forskningsinstitusjoner med finansiering knyttet til indikatorer for vitenskapelig publisering skal ta i bruk NVI. Andre forskningsinstitusjoner bør også registrere vitenskapelige publikasjoner i databasen.*

Styret slutter seg til denne konklusjonen.

- *Arbeidsgruppen anbefaler at Norsk vitenskapsindeks inngår i et nasjonalt system for forskningsinformasjon med flere formål enn å dokumentere vitenskapelig publisering. Dette systemet bør også ha informasjon om bl.a. forskere, grupper, prosjekter og andre forskningsresultater. Systemet bør tjene informasjonsformål både innad og utad i forskningen.*

Styret slutter seg til denne konklusjonen.

- *Arbeidsgruppen anbefaler at alle forskningsinstitusjoner tar i bruk det nasjonale systemet for forskningsinformasjon til å informere om egen forskning så snart funksjonaliteten tilfredsstillende institusjonens behov.*

Styret slutter seg til denne konklusjonen.

- *Arbeidsgruppen anbefaler at Norsk vitenskapsindeks og det nasjonale systemet for forskningsinformasjon bygger på en omstrukturering og videreutvikling av det eksisterende systemet Frida som i dag er organisert som et nasjonalt samarbeidstiltak eid av de fire breddeuniversitetene.*

Styret slutter seg til denne konklusjonen. Det er lagt ned et stort arbeid i å utvikle Frida, og også i å innføre systemet ved de fire eieruniversitetene. Systemet er godt innarbeidet ved de institusjoner som benytter Frida. Systemet er i stor grad tilpasset behovene ved disse institusjonene. Styret forutsetter at Frida omstruktureres slik som skissert i kapittel 3.5 i innstillingen. Det er helt vesentlig for institusjonene at man også har lokale data selv om flere av dataene nå skal bli felles i den omstrukturerte versjonen av Frida. Frida er implementert slik at den skal dekke både lokale og nasjonale behov.

- *Det legges til grunn for anbefalingen at Norsk vitenskapsindeks har muligheter for kvalitetssikring og innsyn på tvers av institusjoner, og at vitenskapelige publikasjoner som er resultat av sampublisering kun registreres en gang. Publikasjoner skal kunne identifiseres unikt. Publikasjoner skal kunne knyttes til institusjoner uavhengig av ansettelsesforhold.*

Styret slutter seg til denne konklusjonen. Dette vil imidlertid koste en del videreutvikling av Frida. Det er også viktig at alle institusjoner er klar over at dette kravet vil føre til at det må innføres felles rutiner for hvordan registrering skal foregå. En del av retningslinjene må gjelde alle institusjoner. Dette gjelder for eksempel frister for å registrere data som beskrevet i innstillingen kapittel 4.1.

- *Norsk vitenskapsindeks skal understøtte den enkelte institusjons ansvar for kvaliteten på egne data.*

Styret slutter seg til denne konklusjonen. Igjen vil vi peke på at dette medfører en streng disiplin når det gjelder retningslinjer for hvordan og når data skal registreres.

Kravet om ansvar for kvaliteten på egne data sammen med behovet for å registrere felles publikasjoner på tvers av flere institusjoner en gang, tilfredsstilles i den omstrukturerte Frida ved at flere tabeller vil bli delt opp i en lokal og en global (felles) del. Publikasjonene (og andre vitenskapelige aktiviteter) registreres i den globale delen, og kvalitetssikringen registreres i den lokale delen.

- *Arbeidsgruppen foreslår at det utarbeides en forskrift til § 2 i Lov om offisiell statistikk og Statistisk Sentralbyrå for å sikre at samtlige institusjoner får plikt til å gi bibliografiske referanser og opplysning om institusjonstilknytning som er nødvendige for å sikre funksjonaliteten til Norsk vitenskapsindeks.*

Styret har ingen kommentarer til dette punktet. Problemstillingen har hittil ikke vært relevant i forbindelse med Frida.

- *Arbeidsgruppen foreslår at det etableres et nytt nasjonalt forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet som får ansvaret for å etablere, drifte og utvikle det nasjonale systemet for forskningsinformasjon. I starten prioriteres etablering, drift og utvikling av en felles database for informasjon om vitenskapelig publisering, Norsk vitenskapsindeks.*

Styret for Frida vil ikke kommentere den overordnede organiseringen, men peke på at Kunnskapsdepartementet må se på dette i sammenheng med organisering av andre systemer i UH-sektoren.

Styret vil imidlertid peke på at det er viktig at selve utviklingsarbeidet av Frida fortsatt er knyttet opp til et miljø med erfaring og kunnskaper om utvikling av større administrative systemer. Det vil si at det fortsatt satses på et miljø som sikrer samarbeid mellom de store systemer som utvikles internt for sektoren (FS, SO og Frida).

- *Arbeidsgruppen anbefaler at Kunnskapsdepartementet inngår avtale med Universitetet i Oslo om drift av det nasjonale systemet for forskningsinformasjon i samsvar med § 1-4 nr. 4 i lov om universiteter og høyskoler, slik at det nye forvaltningsorganet kan dra nytte av etablert kompetanse.*

Styret er enig i denne vurderingen (se punktet over).

- *Det forutsettes at departementet utarbeider egne vedtekter for forvaltningsorganet der organets faglige uavhengighet fremgår. Vedtektene må også regulere sammensetningen av styret som forutsettes oppnevnt av KD.*

Styret er enig i denne vurderingen.

- *De tre forskningsutøvende sektorer må være likeverdig representert i styret. Styret får ansvaret for den faglige virksomhet ved forvaltningsorganet og for de administrative oppgaver som er lagt til organet.*

Styret vil påpeke at representasjonen i styret må gjenspeile størrelsen på institusjonene når det gjelder forskning (antall forskere eller antall publikasjoner eller lignende). I rapporten er det foreslått en likeverdig representasjon. Det er ikke klart hva som menes med likeverdig.

- *Arbeidsgruppen forutsetter at det inngås en egen avtale mellom Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet om etatsstyring av forvaltningsorganet.*

Styret har ingen innvendinger til dette forslaget.

- *Arbeidsgruppen forslår at det gis direkte bevilgning over statsbudsjettet hvert år til dekning av etablerings- og driftskostnader til en felles database for informasjon om vitenskapelig publisering, Norsk vitenskapsindeks. Arbeidsgruppen forutsetter at styret må vurdere om andre produkter og tjenester innenfor det nasjonale systemet for forskningsinformasjon skal betales direkte fra brukerne, eller om det vil være mulig å få finansiering over statsbudsjettet.*

Styret for Frida tar utgangspunkt i at systemet Frida overføres til en ny organisasjon slik systemet er på dette tidspunkt.

På bakgrunn av de ressurser som de fire eieruniversitetene har lagt ned i utviklingen av Frida, mener styret at eieruniversitetene ikke bør belastes med utgifter til denne omstrukturering.

Når den omstrukturerte Frida er i permanent drift, mener vi at utgiftene til vedlikehold og videreutvikling av systemet bør deles mellom de institusjoner som bruker systemet etter en fordelingsnøkkel som gjenspeiler omfanget av forskningspublikasjoner.